

Løsdriftsforeningens Staldbesøg og årsmøde i det vestlige Sønderjylland

Torsdag den 8. marts 2012.

Refereret af Kaj Hansen.

Der var 2 meget spændende gårdbesøg med fokus på gylleseparation og strøelse med fiberfraktion i sengebåse, samt gårdbiogasanlæg med tilsætning af energiafgrøder. Der blev serveret kaffe ved ankomsten til den første stald. Efter gårdbesøgene var der spisning, møde og generalforsamling på Frifelt Kro. Arrangementet havde 44 deltagere.

Første staldbesøg var hos **Karin og Erling Christensen, Søndergården, Parkvej 29, Visby, 6261 Bredebro.**

Søndergården er et besøgslandbrug. Besøget startede med kaffe i et besøgslokale på 1. sal. Imedens fortalte Erling Christensen om Søndergården og besøgslandbruget. Gården blev oprindeligt opført i 1856 af Erling Christensens tipoldeforældre. Karin og Erling Christensen er således 5. generation på gården, som de overtog i 1992. Ved overtagelsen var gården på 33 ha og der var 19 køer.

I 1993 blev der udvidet til 78 køer, som blev malket i en 2 x 7 side by side malkestald. Siden er stald og besætning løbende udvidet, bl.a. blev malkestalden udvidet til det dobbelte. I 2008 blev der opført et nyt staldanlæg med 2 parallelle bygninger, hver med plads til 200 malkende køer, som malkes af 3 Lely malkerobotter (6 robotter i alt). Kalvene går i enkelthytter de første 4 dage, derefter 2 i hver hytte, senere flyttes de til fællesbokse med 8 kalve og til sidst i fællesbokse med 16 kalve i hver. Kvierne kommer i pension til kort før de skal kælvne. I bestående bygninger er der indrettet plads til goldkøer og højdrægtige kvier. Kælvning foregår i en fællesboks med dybstrøelse. Her er udfordringen at følge kælvende køer nøje, for at kunne registrere en nyfødt kalv til den rigtige ko.

De nye kostalde er 6-rækkede med isoleret tag, åbne sider, og udvendige foderborde. Køernes gangarealer er med drænet beton og riller på langs ad gangene. Gangene falder 1 % mod midten af bygningernes længderetning. Fra starten blev der fyldt sand i sengebåsene. For 1½ år siden blev sandet erstattet med fiberfraktionen fra gylleseparator i den ene stald og siden er sandet erstattet med fiberstrøelse i den anden stald også.

Sand i sengebåsene fungerede godt, men det var ikke billigt. På Søndergården blev der købt sand for 100.000 kr. om året (115 kr. pr m³). Desuden var der udgifter på 20.000 kr. pr. år til gyllepumpe + ekstra udgifter til skrabere og andet teknisk udstyr på grund af slid, samt til håndtering af den sandfyldte gylle.

Fiberstrøelse kom på tale efter at have set det i Holland, samt efter henvendelse fra Brørup Traktor og Maskincenter, som gerne ville køre forsøg med fiber i den ene stald. Der blev besøgt et par gårde nær Rostock, som benyttede fiberstrøelse til henholdsvis 800 og 600 køer. Køerne foretrak senge med fiber, især når det var koldt. Der er analyseret mange prøver, for at sikre, at fiberstrøelsen ikke havde negativ indflydelse på køernes sundhed og mælkekvaliteten. Der er gennemført et bachelorprojekt, som ikke viste sundhedsproblemer eller infektioner. Ammoniakfordampning er ens fra sand og fiberstrøelse, men fordampningen sker hurtigere fra sand, end fra fiberstrøelse. Fiberstrøelse er billig (5 – 10 kr. pr. m³ til energi) og nem at arbejde med. Der tager 5 – 10 minutter 4 gange om ugen at

fordele fiberstrøelsen i sengebåsene. Sengebåsene ordnes med en rive. Fiberstrøelsen er med ca. 35 % tørstof. Det første halve år blev der benyttet fiber uden iblandet kalk. Det gav ingen problemer. Nu bliver der blandet en speciel kalk, som ikke støver så meget, i fiberstrøelsen. Der bør kun benyttes fiber fra egen besætning. Der bør ikke benyttes fiber fra kalvegødning, ligesom fiberstrøelse ikke bør benyttes til kalve.

Besøgslandbruget bliver besøgt af ca. 2000 om året. Gårdens hjemmeside har ca. 200 besøgende om ugen. For yderligere oplysninger om Søndergården og dens drift henvises til den fine hjemmeside: WWW.besogslanbrug-soendergaarden.dk.

Efter kaffemødet viste **Karin Christensen** rundt på Søndergården.

Andet besøg var på **Rosenlykke I/S** ved **Jutta og Anders Rosenkvist** samt **Henrik Nielsen, Holbækvej 33, Frifelt, 6780 Skærbæk.**

Henrik bød velkommen og fortalte, at han var startet som medhjælper og senere købte halvpart i ejendommen. Henrik står for malkekøerne, sammen med 2 medhjælpere, medens Anders Rosenkvist står for biogasanlægget. Gårdens besætning består af 250 jerseykøer, som går i en åben dybstrøelsesstald med spaltegulv ved foderbordet og de bliver malket i en 2x9 sildeben malkestald med kraftfoderautomater. Henrik malker om morgenen, medens en medhjælper malker om eftermiddagen. Køernes ydelse er 27 – 28 kg EKM daglig og mælkens celletal er ca. 250.000.

Umiddelbart i forlængelse af det nuværende staldanlæg er der opført en ny halmlade, som har indretningsmål som muliggør indretning til løsdriftsstald. Om det vil ske er Henrik ikke afklaret med på nuværende tidspunkt.

Efter rundturen i stalden gik vi til biogasanlægget, som er sat i drift i juni 2011. I det daglige er Anders driftsleder på dette anlæg. Anlægget er leveret af firmaet Lundsby. Anlægget er dimensioneret til at køre med store mængder tørstof i form af majsensilage, græsensilage og dybstrøelse. Anlægget leverer den forventede mængde gas, som sælges via en langtidskontrakt til den nærliggende landsby Frifelt, hvor der er 250 husstande. Denne gasleverance betyder, at byen har en fornuftig energiforsyning til det decentrale kraftvarmeværk, og samtidig er der ingen varmetab fra biogasanlægget via fjernvarmeledning, idet energien jo flyttes som gas til den nærliggende by. Prisen på gassen er aftalt til at følge kapiteltaksten på jordleje baseret på kornprisen.

Referat af generalforsamlingen i Løsdriftsforeningen. Afholdt 8. marts 2012 på Frifelt Kro

Dagsorden og referat:

- 1) Valg af dirigent. Helge Kroman valgt
- 2) Beretning ved formanden. Foreningen har afholdt 2 vinterkurser, hvor der ellers har været fokus på kapitalfremskaffelse til fremtidens kvægbrug samt fokus på miljøgodkendelser og biogas. Vinterkurserne er i 2011 med succes blevet flyttet til LandboMidtØsts lokaler i Hinnerup ved Århus. Løsdriftsforeningen vurderer fortsat, at der er behov for en forening, som er bindeled mellem de erfaringer som opnås i løsdriftsstaldene rundt om i verden. Men foreningen har også en meget klart forestående udfordring i at forny sig og få nye medlemmer. Derfor har der også været fokus på at vinterkurserne er blevet tilrettelagt og placeret således, at landbrugsskoleelever har mulighed for at deltage. Fremover forventes vinterkurset fortsat afholdt i december måned.
- 3) Regnskab. Underskud på 14.000 kr. Primært begrundet i meget kørsel det sidste år samt 2 afholdte vinterkurser i 2011.
- 4) Forslag fra medlemmerne. Ingen
- 5) Bestyrelsens forslag til kontingent 2013: Forslag 475 kr + moms vedtaget. Der blev ytret et ønske om at overveje et passivt medlemskab for tidligere mælkeproducenter
- 6) Valg af bestyrelse: Hans Christian Halmø på valg. Genvalgt
- 7) Valg af revisor: John Sørensen genvalgt
- 8) Evt.

Referenter: Kaj Hansen og Kristian Sejersbøl